

BILTEN BR. 8

20. 08. 2019

Tiraž: 300 primeraka

Društvo za savetodavne i stručne poslove u poljoprivredi - Padinska Skela
Industrijsko naselje bb, 11213 Padinska Skela, Beograd
Telefon: 011 8871 175, 8871 550, Faks: 011 8871 125

SADRŽAJ:

1. Industrijska konoplja, Mr Anka Kačarević.....	1.
2. Delovanje organskih đubriva na zemljište, Zlatko Vampovac dipl. inž,.....	4.
3. Nova štetočina krompira - moljac (<i>Phthorimaea operculella</i>), Mr Eleonora Onć Jovanović.....	6.
3. AGROPONUDE.....	8.
4. STIPS.....	9.

INDUSTRIJSKA KONOPLJA

Proizvodnja industrijske konoplje u Srbiji dozvoljena je i regulisana je Pravilnikom o uslovima za gajenje konoplje (Službeni glasnik RS, broj 64/13 od 24. jula 2013.g.) Ovim pravilnikom dopušteno je gajiti samo sorte konoplje koje su upisane u Registar sorti poljoprivrednog bilja i čiji sadržaj supstanci iz grupe tetrahidrokanabinola manji od 0.3%. Dozvola za gajenje konoplje izdaje se na osnovu podnetog zahteva za izdavanje dozvole za gajenje konoplje. Zahtev se podnosi Ministarstvu poljoprivrede, pre setve konoplje, a najkasnije do 30.aprila tekuće godine. Prilikom podnošenja zahteva za dobijanje dozvole dostavlja se i ugovor o proizvodnji i otkupu konoplje koji je zaključen sa pravnim licem, a koji ima registrovanu odgovarajuću delatnost.

Tehnologija proizvodnje industrijske konoplje mora biti prilagođena svrsi gajenja, sorti i dostupnoj mehanizaciji.

Osnovni razlog gajenja konoplje mogu biti: biomasa (odnosno celokupna biljka koja se koristi za proizvodnju vlakna odnosno pozdera), cvet i list (kao sirovina za farmaceutsku i kozmetičku industriju) i zrno (koje se koristi prvenstveno za dobijanje konzumnog ulja).

Za konoplju je karakteristično da dobro podnosi monokulturu, odnosno uz upotrebu stajnjaka može se gajiti i u monokulturi dve do tri godine bez značajnijeg smanjenja prinosa.

Konoplja nema posebnih prohteva za predusevom, jedino je potrebno da zemljište bude u dobroj kondiciji, sa dovoljnim količinama hranjivih materija i dovoljnim količinama vlage.

Potrebne količine hraniva se najrealnije mogu odrediti na osnovu analize zemljišta. Kod đubrenja konoplje azotom treba voditi računa da su količine koje u potpunosti zadovoljavaju potrebe biljaka 80-100 kg/ha čistog azota, koji se primenjuje 2/3 u jesen a 1/3 u proleće sa predsetvenom pripremom zemljišta.

Konoplja izuzetno dobro reaguje na đubrenje stajnjakom, ukoliko postoji mogućnost preporučuje se primena 20-40 t pregorelog stajnjaka po hektaru.

U uslovima prosečne snabdevenosti zemljišta hranivima i ukoliko nije vršena analiza zemljišta, preporuka đubrenja obuhvata primenu 400 kg ha NPK 15:15:15 u jesen pred osnovnu obradu i 250 kg ha KAN predsetveno.

Za setvu konoplje posejanu na međuredni razmak 25 cm potrebno je oko 30 kg/ha semena.

Ukoliko je glavni razlog proizvodnja zrna, optimalno vreme setve je kraj aprila do kraja maja. Kasnijom setvom ne dolazi do smanjenja prinosa zrna, već samo do smanjenja dimenzija biljaka koje su manje visine i tanjeg stabla čime je olakšana žetva. Kasnija setva nakon prvog maja se preporučuje ukoliko se konoplja seje radi zrna žitnom sejačicom na međuredni razmak 25 cm. Dobri rezultati u prinosu zrna su dobijeni i sa veoma kasnom setvom (početak juna), dok iskustva iz inostranstva ukazuju na mogućnost postrnog gajenja konoplje za zrno, kada se dobijaju izuzetno niske zakržljale biljke tankog stabla koje se lako skidaju kombajnom, ali sa nešto slabijim prinosom zrna.

Određivanje optimalnog termina setve i setvene norme je od izuzetnog značaja jer se na taj način utiče na porast i dimenzije biljaka koje su u uslovima rane ili retke setve izuzetno visoke i robusne.

Sa smanjivanjem životnog prostora za svaku biljku u gustom setvi ili sa kasnijom setvom porast je niži, a biljke manje debljine.

Dubina setve konoplje ne bi smela prelaziti 3cm jer se u suprotnom dobija neujednačeno nicanje i neujednačena visina porasta. Kasnije iznikle biljke usled nedostatka životnog prostora često ginu ili su zakržljale.

S obzirom da se konoplja seje u gustom sklopu, na taj način izbegava se problem zakorovljenosti u toku vegetacije. U toku vegetacije, štete mogu nastati od strane ptica, tokom sazrevanja semena.

Za usev konoplje je karakteristično da neujednačeno dozreva kako na pojedinim biljkama tako i na istoj biljci. Vreme žetve zavisi od sorte, vremenskih uslova, a najčešće je to polovinom septembra. Žetva se obavlja jednofazno ili dvofazno. S obzirom na veliku robusnost biljaka jednostavnije je da se skidaju samo vrhovi biljaka u fazi kad je zrelo oko 60-70% semena. Prinos semena se kreće od 0.5-1t/ha. Neposredno nakon žetve, vlaga u semenu se mora svesti na 12%.

Mr Anka Kačarević

DELOVANJE ORGANSKIH ĐUBRIVA U ZEMLJIŠTU

Kada se govori o organskim đubrivima uglavnom se misli na stajnjak. U poredjenju sa mineralnim đubrivima, njegova hranjiva vrednost, odnosno sastav i količina raspoloživih mineralnih materija za biljke je više nego skromna. Prosečan sadržaj mineralnih materija u dobro zgorelom stajnjaku (to je rastresit, mrki supstrat) je oko 0,5% N, 0,25% P₂O₅, 0,5-0,6% K₂O, CaO 1%, Mg 0,3%, Mn 30-50 mg/kg, Zn 10-20 mg/kg, Cu 1-3 mg/kg, Mo 0,1-0,2 mg/kg, B 3-5 mg/kg. To znači da ukoliko se poredi količina od 100 kg stajnjaka sa 100 kg, recimo, KAN-a, kod stajnjaka je azot prisutan samo sa 500 g, dok ga kod KAN-a imamo 27 kg, što je, neuporedivo više. Ali, primena organskih đubriva je agrotehnička mera koja se obavezno primenjuje zbog razloga koji u osnovi ne leže u njegovoj hranjivoj vrednosti nego u dobrim i pozitivnim efektima koje ona ostvaruje u zemljištu, na samo zemljište a samim tim i na biljke.

Organska đubriva odnosno stajnjak, sastoje se od humusnih supstanci, jedinjenja koja svojim sastavom i količinom deluju kako na fizičke tako i na hemijske osobine zemljišta.

I-Delovanje humusnih supstanci na fizičke osobine zemljišta, možemo svrstati u četiri grupe, i to direktno i indirektno.

1. Delovanje humusnih supstanci na fizičke osobine zemljišta:

a. direktno preko razbijanja teških zemljišnih agregata svojim krupnim česticama

b. indirektno preko prisustva "lepljivih" supstanci koju stvaraju mikroorganizmi i preko stvaranja humata jedinjenja koji stabilizuju agregate.

2. Humusne supstance povećavaju vodni kapacitet zemljišta:

- a. direktno** vezujući vodu za organsku materiju
- b. indirektno** preko poboljšanja njegove strukture.

3. Humusne supstance povećavaju aeraciju (prisustvo vazduha):

- a. direktno** povećavaju snabdevanje korena kiseonikom
- b. indirektno** omogućavaju izdvajanje ugljen dioksida sa površine korenovog sistema.

4. Humusne supstance povećavaju zemljišnu temperaturu:

- a. direktno** sa svojom tamnom bojom, koja povećava moć upijanja toplote.
- b. indirektno** preko poboljšanja strukture, omogućava se lakše izdvajanje viška vlage.

II-Delovanje humusnih supstanci na hemijske osobine zemljišta, možemo svrstati u šest grupa.

1 Humusne supstance skladište mineralne materije na njihovoj površini u izmenjenom obliku (ovo je posebno važno za zemljišta koja sadrže malo gline).

2. Humusne supstance takođe obezbeđuju biljke mineralnim materijama i energijom, preko razlaganja humusa, dajući:

- a. ugljen dioksid** za fotosintezu,
- b. mineralne elemente**, naročito azot, fosfor, sumpor, ali i sve ostale, kao i mikroelemente,
- c. organska hraniva**, kao što su šećeri, aminokiseline i drugi produkti u procesima razlaganja, čiji je značaj za ishranu biljaka ipak zanemarljiv.

3. Razlaganjem humusa se mobilišu mineralni elementi iz neorganskih rezervi:

- a. direktno** preko "humusnog efekta" u kome mikrobne izlučevine organskih kiselina oslobađaju mineralne materije iz rezervi koje nisu pristupačne biljkama,
- b. indirektno** preko delovanja kiselina, koje se oslobađaju pri razlaganju humusa i deluju na rezerve hraniva ili preko snižavanja redoks potencijala, pri kome se određena hraniva mobilišu u redukcionim uslovima.

4. Razlaganje humusa pospešuje fiksaciju atmosferskog azota, ali pod uslovom da humusne supstance koje sadrže malo azota zahtevaju N-fiksirajuće bakterije.

5. Imobilizacija mineralnih materija humusnim supstancama:

- a. kratkotrajna** blokada hraniva, pri čemu mikroorganizmi privremeno skladište mineralne materije u svojim telima i na taj način ih "blokiraju" za biljke,

b. dugotrajna blokada hraniva u humusnim supstancama, npr. preko ugradnje mineralnih materija u makromolekule stabilnog humusnog organskog kompleksa i tako su u nepokretnom i neizmenjivom kompleksu.

6. Organske i aktivne supstance u zemljištu:

a. supstance rasta ili “sa karakterom supstanci rasta” (npr. vitamin, hinoni) mogu pozitivno uticati na procese klijanja semena ukoliko oni nisu dovoljno prisutni u samom semenu,

b. inhibitori rasta, koji deluju u vrlo malim količinama i usporavaju porast biljaka, a povremeno mogu izazivati i znatna oštećenja ukoliko su prisutni u većoj količini u zoni korenovog sistema,

c. povećavaju otpornost sa određenim supstancama (antibiotici) koji su prisutni u malim količinama u zemljištu npr. streptomycin, teramicin koje biljke usvajaju i povećavaju svoju otpornost prema bolestima.

Zlatko Vampovac dipl.inž.

NOVA ŠTETOČINA KROMPIRA - moljac (*Phthorimaea operculella*)

Promenjeni uslovi klime, sa dugim i toplim periodima, ne retko praćeni sušom ili minimalnom količinom padavina, pogoduju pojavi ranije malo zapaženih štetocina. Jedna od njih je i moljac krompira (*Phthorimaea operculella*). Krompirov moljac je bio prisutan kod nas i ranijih godina ili čak i decenija, ali nije privlačio veliku pažnju jer su se štete pojavljivale sporadično, tek u pojedinim sezonama, da bi se kasnije „izgubile“, pa opet javile.

Problem je složen jer se štete teško uočavaju na nadzemnoj masi, tokom vegetacije. Oštećenja se primećuju tek tokom vađenja krompira, ali najčešće ipak u skladištu, gde u povoljnim uslovima štetocina nastavlja da se razvija, praveći sve veće štete, koje mogu biti tako velike da su semenske krtle neupotrebljive, a merkantilne se teško prodaju na pijaci. Njegova životna aktivnost ne prestaje ni pri temperaturama oko osam stepeni celzijusa, a imago može da izdrži tada i do 40 dana, pri čemu kopulira i odlaže jaja.

Ciklus razvoja: Krompirov moljac jaja polaže na listove sa naličja, a ukoliko neka krtola krompira bude pri površini i izviri iz zemlje položiće jaja i na nju. Tokom leta celi razvoj traje desetak dana, dok zimi, više meseci. zavisnosti od spoljašnjih uslova, krompirov moljac može da ima 5-7 generacija. Larve se nakon izleganja jaja brzo ubacuju u stablo ili krtolu bušenjem hodnika za sebe, a najčešće se smeste u listovima zahvaljujući veličini od oko jednog milimetra.

Štete koje pravi krompirov moljac: pored krompira kome nanosi najveću štetu, može da se naseli na paradajzu, patlidžanu i duvanu. Pri hranjenju nadzemnim delovima biljke može doći do značajne štete, ali se kod krompira najveća šteta pojavljuje kad krompirov moljac jaja položi na krtolu. Zabeleženi su slučajevi da ženka jaja polaže na zemlju u blizini cime krompira i nakon toga se gusenica krompirovog moljca sama odlučuje gde će se smestiti. Krompirovi moljci nastavljaju da polažu jaja i kada se krompir smešti u skladišta. Tuneli koji nastaju prolaskom larve su mesta na kojima se nakon toga razvijaju bakterije i gljivice pojačavajući štetu koju je ostavio moljac iza sebe.

Zaštita od krompirovog moljca: počinje od samog sađenja krompira, odabirom zdravih krtola koje se polažu u zemlju na dubinu od oko 12cm. Takođe se krompirov moljac manje pojavljuje na parcelama zasađenim krompirom koje se navodnjavaju. Za utvrđivanje prisustva ovog insekta je najbolje koristiti feromonske klopke. Na krompiru u polju za zaštitu se koriste sistemici (baza alfametrin, deltametrin,...), koji opasnost od krompirovog moljca svode na najmanju moguću meru.

Poštovanje plodoređa je obavezno, jer se na taj način umanjuje mogućnost veće zaraze u toku vegetacije krompira. Ukoliko dođe do veće zaraze, potrebno je zaražene krtole pokupiti i zatim ih zatrpati na neko udaljeno mesto.

U skladištu je poželjno da je se obezbedi temperatura niža 9°C a obavezno je da se u skladište unose samo zdrave i cele krtole krompira. Ukoliko nije moguće obezbediti navedenu temperaturu u skladištu preporuka je da se koristi komarnik sa sitnijim otvorima, jer će se na taj način onemogućiti slobodno cirkulisanje ovog štetnog insekta. Poželjno je što bolje obaviti dezinfekciju skladišta gde smeštamo krompir nakon njegovog uklanjanja i pre smeštaja novog roda sa ciljem zaštite od krompirovog moljca. Redovna kontrola uskladištenih krtola je obavezna.

Mr Eleonora Onć Jovanović

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA NA INTERNETU

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine je pre dve godine pokrenulo sajt www.agroponuda.com HYPERLINK "http://www.agroponuda.com/" sa ciljem da se poljoprivrednim proizvođačima pruži mogućnost da lakše i brže prodaju svoje poljoprivredne proizvode putem interneta. Agroponuda je berza poljoprivrednih proizvoda i sprovodi se u cilju promovisanja malih poljoprivrednih gazdinstava koja funkcionišu kao porodična gazdinstva. Podaci o ponuđačima poljoprivrednih proizvoda postavljaju se besplatno na portal www.agroponuda.com. Na taj način se stvara baza tržišnih podataka raspoloživih poljoprivrednih proizvoda i stvara se podrška njihovom plasmanu na području čitave Republike Srbije. Svi poljoprivredni proizvođači koji su zainteresovani za ovakav način prodaje poljoprivrednih proizvoda, mogu se obratiti savetodavcima Poljoprivredne stručne i savetodavne službe "Padinska Skela" radi postavljanja podataka na sajt.

Potrebni podaci su: Ime i prezime, adresa, broj poljoprivrednog gazdinstva, vrsta i količina proizvoda i kontakt telefon.

OBJAVLJENE PONUDE OD STRANE PSSS PADINSKA SKELA U PRETHODNOM PERIODU 30.07.2019. ДО 20.08.2019. ГОДИНЕ

U gore navedenom periodu nije bilo objavljenih agroponuda.

KATEGORIJA	BROJ OBJAVLJENIH PONUDA	REALIZOVANO
VOĆE	0	0
ŽIVA STOKA	0	0
POVRĆE	1	0
RATARSKI USEVI	4	1

Pregled cena (RSD) sa zelene, kvantaške i stočne pijace u Beogradu za period
30.07.2019.- 20.08.2019. godine

Povrće			Voće			Pijačna cena stoke	
Proizvod	Kvant aš	Zelena	Proizvod	Kvantaš	Zelena	Proizvod	Živa vaga
	Din/kg	Din/kg		Din/kg	Din/kg		Din/kg
Blitva	22.00	30.00	Banana	105.00	150.00	Tovljenici (80-120 kg)	162.50
Brokola	230.00	350.00	Ananas	180.00	250.00	Bikovi(≥500kg , HF rasa)	215.00
Krastavac salatar	50.00	100.00	Smokva (suva)	250,00	300.00	Bikovi(≥500kg , SM rasa)	225.00
Krompir beli	35.00	80.00	Grejpfрут	250.00	350.00	Stočna hrana	
Kupus	28.00	80.00	Kruška	80.00	120.00		
Luk crni	35.00	100.00	Lešnik (očišćen)	800.00	900.00	Lucerka seno u balama(cena/k g)	18.00
Paprika šilja	70.00	150.00	Nar (sve sorte)	/	/	Kukuruz (džak 50 kg)	21.00
Paradajz	105.00	150,00	Limun	180.00	300.00	Pšenica (džak 50 kg)	24.00
Tikvice	30.00	80.00	Orah (očišćen)	750.00	900,00	Stočni ječam (džak 50 kg)	73.00
Zelena salata	46.00	70.00	Pomoran dža	125.00	200.00	Stočno brašno (džak 33 kg)	50.00

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA

PADINSKA SKELA

ORGANIZUJE

DAN POLJA KUKURUZA

I

SOJE

KOJI ĆE SE ODRŽATI

U petak, 23.08.2019.g.

SA SLEDEĆIM PROGRAMOM:

- **10,00-10,30-okupljanje učesnika na parceli AL DAHRE SRBIJA, gazdinstvo Pionir-BESNI FOK**
- **(Zrenjaninski put posle skretanja za B.Fok, poljoprivredni aerodrom)**
- **10,30-11,30- obilazak oglednog polja soje**
- **11,30- 12, 30- obilazak oglednog polja kukuruza**
- **12,30-druženje u PKB Agroekonimik-u**

Očekujemo vaš dolazak!

PSSS Padinska Skela

Mr Anka Kačarević